

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 36924-2022

Onderwerp: Lokale ontwikkelagenda en middelen transformatieopgave Beschermd Wonen.

Auteur	: Myrna Pluijmen
Domein/team	: Sociaal Domein / Team Beleid m
E-mail	: Myrna.Pluijmen@gemeentemaashorst.nl
Port.	: Portefeuillehouder R. Sour

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Lokale ontwikkelagenda en middelen transformatieopgave Beschermd Wonen.

Advies

1. De lokale ontwikkelagenda 2022-2024 'Opvang, Ondersteuning en Zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' vast te stellen;
2. Hiervoor een transformatiebudget van € 2 miljoen beschikbaar te stellen en deze te dekken uit Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen door begrotingswijziging 19 vast te stellen.

Inleiding

De opvang en ondersteuning van psychisch kwetsbare inwoners is op dit moment belegd bij de centrumgemeente Oss. Dit betekent dat de toegang, de inkoop en het beleid door hen wordt uitgevoerd. Hiervoor krijgt de gemeente Oss middelen van het Rijk via het gemeentefonds. Het landelijk beleid met betrekking tot de toekomst van deze voorzieningen richt zich op normalisatie en inclusie. Het uitgangspunt is dat kwetsbare mensen in hun eigen wijk wonen, zodat zij gemakkelijker mee kunnen doen aan de samenleving. Op deze manier zijn er minder beschermd wonen instellingen nodig. Het rijk heeft besloten dat de bestaande voorzieningen moeten transformeren waarbij het opvangen, ondersteunen en beschermen van kwetsbare inwoners midden in de samenleving plaatsvindt in diverse woonvarianten. Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Om deze beweging te maken heeft het rijk besloten de verantwoordelijkheid verder door te decentraliseren, van een verplichte centrumgemeenteconstructie naar de lokale gemeente.

Vanaf 2024 start de decentralisatie van Beschermd Wonen. Over een periode van tien jaar tijd wordt het centrumgemeentebudget afgebouwd en worden de budgetten bij lokale gemeenten opgebouwd. Dat betekent dat alle gemeenten per 2024 middelen voor Beschermd Wonen

ontvangen op basis van een objectief verdeelmodel. In de regio bereiden we ons al vanaf 2021 voor op de verdere decentralisatie en hebben we met elkaar afspraken gemaakt. Het uitgangspunt is om na de verdere decentralisatie op onderdelen regionaal samen te blijven werken. Zo is het voornemen om het regionaal specialistisch vangnet gezamenlijk te blijven bekostigen. In de "Regionale Ontwikkelagenda Opvang, Ondersteuning en Zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid" en in het "Regionaal uitvoeringsplan terugdringen dak- en thuisloosheid" staan de regionale en lokale doelen beschreven die we de komende jaren willen bereiken. Om lokale gemeenten in de regio Brabant Noordoost-Oost in staat te stellen om van start te kunnen gaan met deze enorme transformatieopdracht hebben het regionaal bestuurlijk overleg en de centrumgemeente Oss besloten in totaal € 8,5 miljoen van de regionale reserve Beschermd Wonen voor deze opdracht beschikbaar te stellen aan de lokale gemeenten.

Voor de gemeente Maashorst is ruim €2mln van de reserve beschikbaar om te starten met de transformatieopdracht. Dit bedrag wordt in drie termijnen uitgekeerd in 2021, 2022 en 2023. Regionaal is afgesproken dat deze middelen specifiek bedoeld zijn voor de transformatieopdracht Wmo Beschermd Wonen. In oktober 2021 is een reserve aangelegd. Nu de lokale ontwikkelagenda klaar is kan de raad deze middelen opnemen in de begroting.

Kader

In het regionale "Koersdocument regio Noordoost-Brabant Oost Opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid" (2019) is afgesproken dat het doel is dat mensen met een psychische kwetsbaarheid een stabiele woonplek hebben in de wijk, midden in de samenleving, met passende zorg en ondersteuning nabij georganiseerd. Dit vraagt om een andere manier van organiseren van de opvang, ondersteuning en zorg voor deze doelgroep. Een andere manier van denken en doen van professionals en een omgeving die deze groep inwoners een passende plek kan bieden.

Van daaruit is de volgende ambitie geformuleerd:

Mensen met een psychische kwetsbaarheid wonen zo veel mogelijk thuis, zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand hierbij nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is herstelondersteunend. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De zorg en ondersteuning worden zoveel mogelijk in de directe omgeving (de wijk) aangeboden om normalisatie en inclusie te bevorderen. Hierbij is er aandacht voor de randvoorwaarden die hiervoor in de wijk nodig zijn;
- De zorg en ondersteuning zijn goed bereikbaar en toegankelijk, en flexibel op en af te schalen indien gewenst;
- Er is goede afstemming tussen netwerkpartners in de wijk: tussen zorgprofessionals en sociaal werkers, maar ook met het informele netwerk (naasten, vrijwilligers).

Om de regionale ambitie te bereiken is het nodig dat gemeenten samen met betrokken partijen de zorg en ondersteuning voor mensen met een psychische kwetsbaarheid anders gaan organiseren. In plaats van vanuit de systeemwereld de huidige plannen door te ontwikkelen, kiezen we voor een aanpak die start bij de leefwereld van onze inwoners.

Beoogd effect

De middelen zijn specifiek bedoeld om de lokale basis op orde te krijgen. Alleen als de lokale basis op orde is kan de transformatie worden gemaakt. De beschikbare middelen gebruiken we om te investeren in de lokale basis. We willen dat kwetsbare inwoners zoveel mogelijk thuis wonen, zoveel mogelijk zelfredzaam zijn en participeren naar vermogen. Een stevige lokale basis zorgt er voor dat hulp en ondersteuning laagdrempelig en in de directe omgeving van de inwoner beschikbaar is. Hoe we dit gaan doen staat beschreven in de lokale ontwikkelagenda die als bijlage is toegevoegd.

Argumenten

1.1 Er zijn extra middelen nodig om een goede basis te leggen.

In de regio BNOO is afgesproken dat de middelen gebruikt worden om de lokale doelen te behalen die zijn beschreven in zijn de 'Regionale Ontwikkelagenda Opvang, Ondersteuning en Zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid'. Deze is in maart 2021 vastgesteld door de gemeenteraden van Uden en Landerd. Vanwege de omvang van de transformatieopdracht is regionaal besloten om een groot gedeelte van de reserve van de centrumgemeente Oss beschikbaar te stellen aan de lokale gemeenten om deze transformatieopgave te kunnen financieren. De ontvangen middelen zijn opgenomen in een reserve, volgens het collegebesluit van 5 oktober 2021 (21.118199). De middelen zijn nog niet beschikbaar. Zonder deze middelen kunnen we ons onvoldoende voorbereiden op de transformatie per 2024.

1.2 De middelen zijn bedoeld voor de opgaven in de lokale ontwikkelagenda.

De portefeuillehouders Wmo hebben in 2021 met elkaar afgesproken dat de middelen worden gereserveerd voor activiteiten die passen binnen de transformatie Beschermd Wonen. Het zijn incidentele middelen die bedoeld zijn om incidentele uitgaven/investeringen te dekken die nodig zijn voor de transformatie opgaven. Met deze middelen kan een goede basis worden gelegd om inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de directe omgeving hulp en ondersteuning te bieden. Hiermee maken we de basis op orde.

2.1 De middelen kunnen alleen gebruikt worden om initiatieven te financieren die bijdragen aan de transformatieopdracht.

De middelen zijn ontvangen om te starten met de decentralisatie van Beschermd Wonen. De middelen uit het budget Transformatieopgave Beschermd Wonen worden alleen gebruikt om de doelen te bereiken die in deze lokale ontwikkelagenda staan. In de lokale ontwikkelagenda is op hoofdlijnen beschreven wat we gaan doen. De concrete uitwerking volgt in verschillende projectplannen die aan het college worden voorgelegd. In het projectplan staan de concrete doelen, inspanningen, resultaten en de begroting. Het college besluit of er aanspraak gemaakt kan worden op de middelen uit het budget Transformatieopgave Beschermd Wonen.

Kanttekeningen

1.1 De transformatieopdracht kan in de toekomst op de begroting gaan drukken.

De reden achter de decentralisatie van Beschermd Wonen is om het lokaal efficiënter en goedkoper te organiseren. Zo worden structurele tekorten in de toekomst voorkomen. Op dit moment zijn de grote lijnen van de transformatieopdracht bekend. Deze staan beschreven in de Regionale Ontwikkelagenda. De verwachting is dat er veel middelen nodig zijn om een goede basis te leggen voordat de financiële doordecentralisatie volgt. We gebruiken de incidentele middelen om de basis op orde te krijgen. Structurele lasten worden gedekt na de financiële doordecentralisatie in 2024. De verwachting is dat onze regio er met de doordecentralisatie per saldo op vooruit gaat.

2.1 De transformatie loopt niet gelijk in alle lokale gemeenten.

In de regio hebben we afgesproken dat de lokale gemeenten een grotere rol krijgen als het gaat over voorzieningen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Een inwoner komt pas in aanmerking voor een specialistische voorziening van het regionale vangnet wanneer het de lokale ondersteuningsmogelijkheden overstijgt. Als een gemeente de lokale ondersteuning nog niet op orde heeft, heeft dat direct effect op het regionale vangnet. Er zijn dan meer dure plekken nodig en er is geen door- en uitstroom. Het lukt dan niet om de transformatie te maken en het regionale vangnet te verkleinen. Het maken van een lokale ontwikkelagenda helpt de gemeenten om hier mee aan de slag te gaan en concrete acties aan te verbinden.

2.2 De doordecentralisaties kan druk leggen op de regionale samenwerking.

Om de doordecentralisatie te laten slagen en het regionale vangnet te verkleinen is het belangrijk dat de regio BNOO dezelfde visie heeft en met elkaar samenwerkt. Op dit moment kent de regio BNOO een prettige en solidaire samenwerking. De contacten met de B7 (Brabants grootste gemeenten) leert dat dit zeker geen vanzelfsprekendheid is. Blijven investeren in deze samenwerking is dan ook van belang.

Financiën

De totale kosten voor de transformatieopgave worden geraamd op € 2 miljoen. Voorgesteld wordt deze te dekken uit de Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen (FCL 80102019) en deze in de jaren 2022, 2023 en 2024 volgens onderstaande tabel vrij te laten vallen ten gunste van het exploitatiebudget Wmo - Project Transformatieopgave Beschermd Wonen (FCL 66810500). Hiertoe dient bijgevoegde begrotingswijziging door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

Geraamd verloop Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen	
Saldo per 01-01-2021	€ -
Storting voormalige gemeente Uden 2019	€ 285.000,00
Storting voormalige gemeente Uden 2021	€ 424.729,00
Storting voormalige gemeente Landerd 2021	€ 158.424,00
Saldo per 01-01-2022	€ 868.153,00
Geraamde storting 2022 (Landerd en Uden)	€ 582.424,00
Geraamde onttrekking 2022 (Besluit Landerd - ONSwelzijn)	€ -25.802,00
Voorgenomen geraamde onttrekking 2022 (Lokale Ontwikkelagenda)	€ -280.000,00
Geraamd saldo per 01-01-2023	€ 1.144.775,00
Geraamde storting 2023 (Landerd en Uden)	€ 582.424,00
Voorgenomen geraamde onttrekking 2023 (Lokale Ontwikkelagenda)	€ -860.000,00
Geraamd saldo per 01-01-2024	€ 867.199,00
Geraamde storting 2024 (Landerd en Uden)	€ -
Voorgenomen geraamde onttrekking 2024 (Lokale Ontwikkelagenda)	€ -867.199,00
Geraamd saldo per 01-01-2025	€ -

Duurzaamheid

Het rijk wil dat psychisch kwetsbare inwoners zoveel mogelijk in hun eigen gemeente de hulp en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Dit betekent dat gemeenten hun voorzieningen moeten aanpassen voor deze doelgroep. De voorzieningen krijgen een vaste plek in de gemeente. Om hier een goede start mee te maken en deze te ontwikkelen en verduurzamen zijn er middelen vanuit de gemeente Oss terug gevloeid naar de lokale gemeenten.

Participatie

De lokale ontwikkelagenda wordt verder uitgewerkt met interne en externe samenwerkingspartners. Natuurlijk worden ook inwoners hierbij betrokken.

Communicatie

Nvt.

Vervolg

De lokale ontwikkelagenda wordt verder uitgewerkt in concrete doelen, inspanningen en resultaten. De plannen worden met een begroting voorgelegd aan het college om aanspraak te kunnen maken op het budget Transformatieopdracht Wmo Beschermd Wonen. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Lokale ontwikkelagenda 2022-2024
 - Bijlage 1: Feiten en cijfers psychische kwetsbaarheid
 - Bijlage 2: Portretten van inwoner beschermd wonen
 - Bijlage 3: Inwoners die tussen wal en schip vallen
 - Bijlage 4: Regionaal uitvoeringsplan brede aanpak terugdringen dakloosheid
 - Bijlage 5: Actieprogramma 16 tot 27 jaar
2. 20220713 BGW 19-2022 - Lokale Ontwikkelagenda en Middelen Transformatieopgave Beschermd Wonen

Maashorst, 19 juli 2022

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris, de burgemeester,

drs. D. van Deurzen

drs. P.L.A. Rüpp

Raadsbesluit

Zaaknummer:

De raad van de gemeente Maashorst;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders 19 juli 2022:

b e s l u i t

1. De lokale ontwikkelagenda 2022-2024 'Opvang, Ondersteuning en Zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' vast te stellen;
2. Hiervoor een transformatiebudget van € 2 miljoen beschikbaar te stellen en deze te dekken uit Reserve Transformatieopgave Wmo Beschermd Wonen door begrotingswijziging 19 vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering 22 september 2022.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

drs. G.J. de Graaf

drs. P.L.A. Rüpp